

אלכסנדר זינגרד ואח'

ע"י ב"כ עוה"ד גיל נבו ואח'

טל': 03-5668665, פקס: 03-5667665

העותרים

נ ג ד

1. משרד החינוך

2. שרת החינוך

3. מנכ"ל משרד החינוך

4. היועץ המשפטי לממשלה

כולם על ידי פרקליטות המדינה,

משרד המשפטים, ירושלים.

טל': 02-6466671, פקס: 02-6467011

המשיבים

הודעת עדכון לקראת הדיון מטעם המשיבים

1. לקראת הדיון הקבוע ביום 30.3.09 מוגשת בזאת הודעת עדכון מטעם המשיבים.
2. עניינה של העתירה הוא בקשת העותרים, הורים המחנכים את ילדיהם בחינוך ביתי והורים נוספים המבקשים לחנך את ילדיהם בביתם, להכריז על אי חוקיות חוזר מנכ"ל משרד החינוך תשס"ו/8(א) מיום 2.4.2006, שעניינו "חינוך ביתי- נהלים" (להלן—חוזר המנכ"ל) ולהורות על בטלותו. כמו כן ביקשו העותרים כי עד להכרעה בעתירה יינתן צו ביניים אשר יורה על עיכוב הגשת כל כתבי האישום נגד הורים אשר אינם שולחים את ילדיהם למוסד חינוך מוכר אף על פי שלא התקבלה בקשתם לפטור מחוק חינוך לימוד חובה ולאישור לחינוך ביתי. בהחלטתו מיום 19.9.07 דחה כב' השופט אלון את הבקשה.
3. ביום 20.7.08 הוגשה הודעה מטעם המשיבים במסגרתה התבקש בית המשפט הנכבד לדחות את העתירה בהעדר כל עילה לקבלתה. עוד נכתב במסגרת ההודעה כי מונתה ביום 7.11.07 ועדת היגוי אשר אמורה הייתה לבדוק את סוגיית החינוך הביתי, וזאת מתוך

כוונה כי לאתר קבלת המלצותיה על ידי מקבלי ההחלטות במשרד החינוך יפורסם חוזר מנכ"ל עדכני לסוגיית החינוך הביתי.

4. הוועדה פעלה במהלך השנה האחרונה נעזרה בחומר רקע רב שכלל סקירה מקיפה על החינוך הביתי במדינות שונות בעולם, וסקירה של אנשי אקדמיה את הנושא. בנוסף ערכה הוועדה מפגש עם קבוצת הורים מקהילת החינוך הביתי ודנה בהערות והארות חברי הפורום לחינוך ביתי במתוזות משרד החינוך ביתס להוראות הקבע בחוזר המנהל הכללי ולגבי הפרקטיקה שנצברה בנושא זה. כמו כן נפגשה הוועדה עם מנהלת האגף לחינוך מיוחד במשרד החינוך לדיון בשאלות ייחודיות שהתעוררו בנוגע לילדים בעלי צרכים מיוחדים. הוועדה סיימה את עבודתה ביום 20.8.08 והמליצה על שורה של תיקונים בהוראות חוזר המנהל הכללי. כמו כן המליצה הוועדה כי יוכנו קוים מנחים להורים להצגת תוכניותיהם לחינוך ביתי וכי ייקבעו קריטריונים להערכת תוכניות ההורים. בנוסף המליצה הוועדה שיתקיימו ימי לימוד והדרכה למפקחים העוסקים בתחום החינוך הביתי בדבר העקרונות הפילוסופיים והתיאורטיים של הגישות השונות לחינוך ביתי ובדבר הקריטריונים לאישור בקשות לאישור חינוך ביתי הלכה למעשה.

5. בהמשך לעבודת הוועדה הוכן על ידי יו"ר הוועדה, ד"ר יהודית דנילוב, נוסח של חוזר מנכ"ל עדכני, אשר אושר על ידי הגורמים המוסמכים במשרד החינוך. ביום 1.4.09 עומד להתפרסם חוזר מנכ"ל חדש העוסק בנוהלי החינוך הביתי אשר מחליף את חוזר המנכ"ל נושא העתירה. כמו כן ונקבעה סדרה של ימי עיון לרפרנטים המחוזיים אשר הראשון בהם יתקיים ביום 26.3.09.

6. החוזר החדש מפורט יותר, נותן הנחיות ברורות יותר לחינוך הביתי, קובע כי משרד החינוך מאפשר גישות חינוך שונות לחינוך ביתי ובלבד שגישת החינוך המוצהרת על ידי ההורים תספק את צורכי החינוך של הילדים ותבטיח רכישת מיומנויות לימודיות, חינוכיות וחברתיות, קובע מודל פיקוח מתאים יותר באמצעות הפיקוח הכולל (לא על ידי מפקחי הביקור הסדיר) ומאפשר להורים להציע מודלים שונים להערכת הלמידה, כמו כן מבקש החוזר להסדיר ולעדכן את הפרוצדורה להגשת בקשה לחינוך ביתי לרבות האפשרות להגיש בקשה לעיון חוזר בבקשה. העתק החוזר מצורף ומסומן מש/1.

7. עוד נבקש לעדכן את בית המשפט הנכבד בנתונים לגבי אישור ודחייה של בקשות לחינוך ביתי במהלך שנת הלימודים האחרונה. ממנתונים אלה עולה כי בשנת הלימודים תשס"ט אושרו 280 בקשות, 16 בקשות נדחו ו-4 בקשות עדיין בדיון. ראוי לציין כי עיקר הסיבות הסיבות לדחיית בקשות לחינוך ביתי היו העדר תנאים הולמים ללמידה.

8. עמדת המשיבים כפי שהובאה בתגובה לעתירה הינה שהעתירה הינה חסרת בסיס משפטי ואין כל מקום לקבלה. פרסום החוזר החדש אף מאיין את הבסיס העובדתי לעתירה, באשר התשתית העובדתית שהיוותה בסיס לעתירה השתנתה.

9. אשר על כן ולאור כל האמור בתגובה לעתירה ובהודעת עדכון זאת מתבקש בית המשפט הנכבד לדחות את העתירה ולחייב את העותרים בהוצאות.

10. הודעה זאת נתמכת בתצהירה של ד"ר יהודית דנילוב, הממונה על החינוך הביתי במשרד החינוך, יו"ר הוועדה ומנסחת חוזר המנכ"ל.

היום: אי ניסן תשס"ט

26 מרץ 2009

דנה בריסקמן

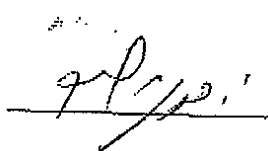
ממונה על ענייני הבג"צים

בפרקליטות המדינה

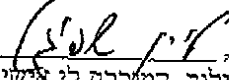
תצהיר

אני הח"מ, ד"ר יהודית דנילוב, לאחר שהוזהרתי כי עלי להצהיר את האמת וכי אם לא אעשה כן אהיה צפויה לעונשים הקבועים בחוק מצהירה בזאת כלהלן:

1. אני עובדת במנהל הפרדוגי במשרד החינוך כממונה על החינוך הביתי. עמדתי בראש הוועדה שדנה בנושא החינוך הביתי וניסחתי את חוזר המנכ"ל העומד להתפרסם ביום 1.4.09.
2. תצהירי זה ניתן לתמיכה בהודעה לקראת הדיון בבג"צ 6672/07.
3. העובדות המפורטות בתגובת המשיבים ידועות לי מתוקף תפקידי והן אמת למיטב ידיעתי ואמונתי.
4. זה שמי, זו חתימתי ותוכן תצהירי אמת.

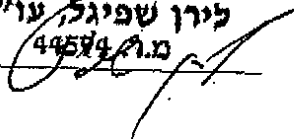

אישור

אני הח"מ, , עו"ד, מאשר בזה כי ביום 26.3.09 הופיעה בפני ד"ר יהודית דנילוב, המוכרת לי אישית, ולאחר שהוזהרתי כי עליה לומר את האמת, שאם לא תעשה כן תהיה צפויה לעונשים הקבועים בחוק, חתמה בפני על תצהירה.

לירן שפיגל, עו"ד

מ.ו. 44574

3. ארגון ומינהל

3.1 ארגון העבודה הפדגוגית

3.1-37 חינוך ביתי – נהלים

1. מבוא

1.1 תמצית

סעיף זה מפרט את הנהלים לאישור בקשת הורים לחינוך ביתי, את התנאים לבחינת הבקשה ולמתן האישור, את דרכי הקשר עם ההורים ועם הילדים ואת דרכי הפיקוח על קיום הנהלים.

1.2 מטרת הפרסום

א. התוקף: החל מ-1 באפריל 2009

ב. התחולה: כלל תלמידי מערכת החינוך הרשמי והמוכר שאיננו רשמי

ג. הסטטוס: החלפה

ד. חוזרים קודמים באותו נושא: סעיף 26-3.1 בחוזר הוראות הקבע ס/8(א), "חינוך ביתי – נהלים" – מבוטל.

ה. חוזרים קודמים בנושאים קשורים

– סעיף 36-3.1 בחוזר ס/8(א), "תכנית היסוד (הליבה) לחטיבות הביניים בחינוך העל יסודי" – בתוקף

– סעיף 25-3.1 בחוזר ס/3(א), "תכנית יסוד (ליבה) לחינוך היסודי במדינת ישראל" – בתוקף.

1.3 התפוצה: מנהלי המחוזות, מנהלי בתי הספר וגני הילדים, עובדי מחלקות החינוך ברשויות המקומיות, המפקחים הכוללים, היועצים, הפסיכולוגים והקב"סים.

1.4 הגורם האחראי

- א. שם היחידה: המינהל הפדגוגי
- ב. בעל התפקיד: הממונה על הנושא "חינוך ביתי"
- ג. מספר הטלפון: 02-5603221
- ד. כתובת הדוא"ל: yehuditd@education.gov.il

1.5 נספחים

- נספח א: בקשה לפטור מחוק לימוד חובה לשם חינוך במסגרת חינוך ביתי
- נספח ב: קווים מנחים להצגת תכניות לאישור חינוך ביתי.

2. כללי

עמדת מערכת החינוך בישראל היא שמקומם של תלמידים בגיל לימוד חובה הוא במסגרת מוסדות החינוך, הפועלים בהתאם לאמור בחוק לימוד חובה, התשי"ט-1949, חוק חינוך ממלכתי, התשי"ג-1953, וחוק הפיקוח על בתי-הספר, התשכ"ט-1969. בהתאם לתיקון 29 לחוק לימוד חובה חלה חובת לימוד במוסד חינוך מוכר עד כיתה י"ב. לפיכך על משרד החינוך ועל רשות החינוך המקומית לפעול לחינוכו של תלמיד במוסד חינוך. עם זאת תאושרנה בקשות לחינוך ביתי במקרים שבהם ההורים מציגים השקפת עולם מגובשת ביותר השוללת חינוך במסגרת בית ספר או במקרים שקיימות נסיבות יוצאות דופן, מיוחדות וחריגות, שבעטיין יאפשר משרד החינוך פטור מחוק לימוד חובה להורים המבקשים שילדם לא ילמד במוסד חינוך מוכר, בתנאי שנמצא שהילד מקבל חינוך שיטתי המניח את הדעת בביתו. בכל מקרה מדובר בחינוך של ילד בודד או של ילדי משפחה אחת ולא בהתכנסות לצורך לימודים של ילדי כמה משפחות יחד. חילוקי דעות או סכסוכים בין ההורים לבית הספר לא ישמשו עילה לאישור חינוך ביתי.

הסמכות לאשר או לדחות בקשה לחינוך ביתי נתונה בידי שר החינוך על פי סעיף 5(ב) (1), (2) ו-(3) של חוק לימוד חובה, התשי"ט-1949. השר אצל את סמכותו זו למנהל הכללי ולמנהלי המחוזות.

3. הנהלים

3.1 הגשת בקשה לפטור מלימוד חובה ואישור חינוך ביתי

- א. הורים לילד בגיל חובה המבקשים להקנות לילדם חינוך ביתי יפנו בבקשה לקבלת פטור מלימוד חובה ואישור למתן חינוך ביתי אל מנהל המחוז.

2

הוראות קבע

החלפה – 37-3.1

חוזר מנכ"ל סט/8(א), ד' בניסן התשס"ט, 1 באפריל 2009

עמ' 1 מתוך 13 עמודים

העתק מהבקשה יועבר למנהל המחלקה לחינוך ברשות המקומית שבה התלמיד מתגורר. אין באמור כדי לפטור הורים לתלמיד מרישום הילד במוסד חינוך מוכר כמשמעותו בחוק לימוד חובה.

ב. מנהל המחוז יחליט אם לאשר את הבקשה ויודיע על כך למבקש תוך שלושה חודשים מיום הגשתה.

ג. כל עוד לא נתקבל פטור מלימוד חובה ואישור לחינוך ביתי, ההורים חייבים בקיום הוראות חוק לימוד חובה, וחובה עליהם להבטיח שהילד מבקר במוסד חינוך מוכר כמשמעותו בחוק לימוד חובה.

3.2 הודעה בדבר ההחלטה שנתקבלה

א. ההודעה בדבר ההחלטה שנתקבלה תועבר בכתב להורים ולמנהל המחלקה לחינוך ברשות המקומית.

ב. הודעה על סירוב תכלול את הטעמים שבגינם נדחתה הבקשה וכן תציין כי המבקש רשאי לפנות בבקשה לעיון חוזר למנהל הכללי כאמור ב-3.11 להלן.

3.3 התנאים לאישור

א. מנהל המחוז רשאי להתנות את מתן האישור בתנאים שיש לקיימם מראש, והוא רשאי לקבוע באישור תנאים שיש לקיימם אחרי נתינתו.

ב. מנהל המחוז ייתן את החלטתו רק לאחר קבלת המלצות הוועדה לחינוך ביתי, כאמור ב-3.6 להלן.

ג. מנהל המחוז רשאי להיוועץ בממונה על חינוך ביתי במשרד החינוך טרם קביעת התנאים וקבלת ההחלטה.

ד. משך תקופת האישור לא יעלה על שנתיים.

3.4 על מגיש בקשה לצרף לבקשה כדלקמן:

א. **טופס בקשה** לפטור מחוק לימוד חובה ואישור לחינוך ביתי ובו הפרטים המזהים של ההורים והתלמיד, כמפורט בטופס הגשת הבקשה בנספח א, וכן תצלום תעודת הזהות של ההורים שבה הילד רשום. **הבקשה תפרט** מדוע גישתם החינוכית של ההורים מחייבת לטענתם את חינוך ילדם במסגרת חינוך ביתי. משרד החינוך מאפשר גישות חינוך שונות, ואולם על הגישה החינוכית המוצגת לספק את צורכי החינוך של הילדים ולהבטיח רכישת מיומנויות לימודיות, חינוכיות וחברתיות.

ב. תכנית מפורטת שתעמוד בתנאים האלה:

- הילד ייחשף לתחומי ידע שונים בהיקף של 55% לפחות מתחומי הידע שבתכנית היסוד (הליבה) במערכת החינוך על פי מבנה האשכולות, ובלבד שילמד מיומנויות לשון בשפת האם (עברית/ערבית), מתמטיקה ומיומנויות חברתיות. נוסף לכך ההורים והילד רשאים לבחור כל תחום ידע שהילד מגלה בו עניין.
 - התכנית תזמן הזדמנות מתאימה לילד להתייחס באופן נאות לקבוצת בני הגיל ולאחרים ולשתף עמם פעולה.
 - התכנית תאפשר לילד לפתח ערכים ביחס לחיים בחברה.
 - התכנית תאפשר את פיתוח כישורי הילד בפתרון בעיות, בניתוח, בסינתזה, בקומוניקציה, באיסוף מידע, בחקירה, ברפלקציה ובשימוש בטווח של טכנולוגיות, כולל טכנולוגיות מבוססות-מחשב.
 - התכנית תפרט את דרכי ההערכה ו/או את פירוט התוצרים הצפויים שאפשר יהיה ללמוד מהם שהלמידה אכן התרחשה בתוך התקופה שהוגדרה בה.
- 3.5 יובהר כי להורים הבוחרים בחינוך ביתי אחריות לתכנון, ליישום ולהערכה של לימודי ילדם. מצופה מההורים להראות יכולת לתכנן ולספק את צורכי החינוך והלימוד של ילדם ולהוכיח שסביבת הלימוד שלו מאפשרת למידה וכן נגישות למרכזי לימוד כמו ספרייה, מוזיאונים ושימוש בטכנולוגיות, ובכלל זה טכנולוגיות מבוססות-מחשב.
- הבהרות נוספות אפשר למצוא בנספח ב, "קווים מנחים להצגת תכניות לאישור חינוך ביתי".
- 3.6 **הקמת ועדה לחינוך ביתי ותפקידה**
- א. במחוז שבו תוגש בקשה לאישור חינוך ביתי ימנה מנהל המחוז ועדה לחינוך ביתי (להלן – הוועדה) שתורכב מבעלי התפקידים האלה: מפקח כולל שמונה על ידי מנהל המחוז כרפרנט לחינוך ביתי – יו"ר הוועדה, מפקח כולל על בתי ספר או על גני ילדים, מנהל בית ספר, פסיכולוג חינוכי או יועץ חינוכי, המפקח על הביקור הסדיר, מנהל מחלקת החינוך ברשות המקומית או מי מטעמו, וכן חברים נוספים, על פי החלטת מנהל המחוז.
- ב. מניין החברים בישיבות הוועדה לא יפתח מ-3, ובהם יו"ר הוועדה, פסיכולוג חינוכי או יועץ חינוכי ומפקח כולל.

ג. תפקיד הוועדה לבחון את הבקשה ולבדוק אם יש בה כדי להבטיח שהילד
אכן יקבל חינוך ראוי שיאפשר לו תפקוד אישי וחברתי נורמטיבי גם
בבגרותו.

ד. הוועדה ממליצה למנהל המחוז אם לאשר את הבקשה או לדחותה.

3.7 הדרכים לבחינת הבקשה

א. על הוועדה לקיים פגישת הכנה שמטרתה ללמוד את הבקשה ואת התכנית
שהוגשה על ידי ההורים.

ב. לאחר פגישת ההכנה יבקר המפקח הרפרנט לנושא במחוז או נציג מטעמו
במקום שבו הלימודים מתקיימים. המפקח הרפרנט או נציגו רשאים לצרף
לביקור חברי ועדה נוספים. מטרת הביקור היא לוודא כי אכן מתקיימים
התנאים שיאפשרו עמידה בתכנית המוצעת על ידי ההורים כאמור ב-3.5
לעיל. מועד הביקור יתואם עם ההורים.

ג. הוועדה רשאית להציע להעביר להורים הערות על התכנית לתיקונים
ולהשלמות וכן להפנותם לחומרי לימוד רלוונטיים וכו'.

ד. סמוך למועד הביקור תקיים הוועדה ישיבה לשם גיבוש המלצותיה ומתן
חוות דעת.

ה. על חוות הדעת להיות מפורטת. היא עשויה לכלול המלצה למתן אישור
בתנאים שמקבל האישור יידרש לקיים במסגרת החינוך הביתי, ועליה
לציין את משך תקופת האישור. הוועדה גם יכולה להמליץ על קיום קשר
שוטף עם התלמיד ועם משפחתו ועל דרכי השמירה על הקשר (למשל
באמצעות ביקורים, קשר טלפוני וכיוצא באלה) ועל לוח המועדים למעקב
תקופתי ולבדיקת תוצרי הלמידה.

ו. בבקשה לחידוש אישור תחזור הוועדה ותמליץ לפני מנהל המחוז על
הארכת תוקף האישור, אם היא תשתכנע שהתכנית שהוצגה על ידי
ההורים אכן הושגה. הוועדה רשאית להמליץ למנהל המחוז לסרב לחדש
את האישור בתום התקופה.

ז. יו"ר הוועדה יעביר את חוות דעת הוועדה ואת המלצותיה אל מנהל
המחוז.

3.8 בחינת בקשה לחינוך ביתי לילד בעל צרכים מיוחדים

א. על בקשה של הורים לפטור של ילד בעלי צרכים מיוחדים כמשמעותו
בחוק החינוך המיוחד, התשמ"ח-1988, בין אם הוא אובחן ועבר ועדת
השמה ובין אם לאו, תחולנה ההוראות ב-3.4 לעיל.

ב. דיוני הוועדה, וכן ביקור במקום שבו מתקיימים הלימודים יתקיימו בהשתתפות מפקת על החינוך המיוחד כדי להבטיח שצורכי הילד אכן נענים.

ג. יובהר כי על ילדים שנמצאים בביתם תקופה ארוכה בהמלצת רופא ו/או פסיכיאטר יחולו הוראות חוק חינוך חנם לילדים חולים, התשס"א-2001 והנחיות משרד החינוך.

3.9 דרכי פיקוח

א. הורים לתלמיד שקיבל פטור מחוק לימוד חובה לצורך חינוך ביתי יעבירו דוחות תקופתיים במועדים שייקבעו למפקת הרפרנט בדבר קיום התכנית והתקדמות התלמיד.

ב. המפקח הרפרנט יעקוב אתר יישום התכנית לחינוך ביתי כפי שאושרה.

3.10 שיתוף רשויות הרווחה

במקרים חריגים, כאשר מתעורר חשש בקרב הפיקוח לשלומם של הילדים, ידווח עורך הביקור לרשויות הרווחה כפי שמתחייב מחובת הדיווח על פגיעה בחסרי ישע (הוראות הקבע בנושא של חובת הדיווח פורסמו בחוזר הוראות הקבע סט/3(ב), סעיף 11-2.1).

3.11 עיון חוזר בהחלטת מנהל מחוז

במקרה של סירוב מנהל המחוז לתת אישור, המבקש רשאי, תוך 14 יום מהיום שהודע לו על הסירוב, לפנות בבקשה בכתב לעיון חוזר למנהל הכללי באמצעות הממונה על החינוך הביתי במשרד החינוך, בצירוף כל המסמכים הרלוונטיים.

3.12 חידוש בקשה

הורים המבקשים להאריך את תוקף האישור לחינוך ביתי יפנו כמפורט בנוהל זה חודשיים לפני פקיעת האישור הורים. הארכת תוקף האישור מותנית בקבלת דוחות המעקב בהתאם ללוח הזמנים שנקבע, ובכלל זה בדיקת תוצרי הלמידה.

3.13 ביטול אישור

א. אם מנהל המחוז נוכח כי לא נתקיים או חדל להתקיים תנאי מהתנאים שבמילויים הותנה האישור, הוא רשאי לבטל את האישור.

ב. טרם ביטול האישור יערוך מנהל המחוז או מי מטעמו שימוע בכתב או בעל-פה לבעל האישור.

- ג. ביטל מנהל המחוז אישור לפטור מלימוד חובה ואישור לחינוך ביתי, רשאי ההורה לפנות בבקשה לעיון חוזר על החלטת מנהל המחוז למנהל הכללי, כאמור ב-3.11 לעיל.
- 3.14 **חזרת תלמיד למוסד חינוך מוכר**: ביקשו הורים להחזיר את ילדם למוסד חינוך מוכר או בוטלו הפטור מחוק לימוד חובה והאישור לחינוך ביתי, ישולב התלמיד בכיתה המתאימה. ההורים אחראים, בשיתוף המוסד החינוכי, להשלמת חסרים לימודיים, ככל שהדבר יידרש.
- 3.15 מומלץ שיתקיים קשר בין הילד לבין בית ספר רשמי או מוכר שאיננו רשמי לצורך קבלת שירותים כגון שימוש בספרייה או במרכז המשאבים של בית הספר וכן אפשרות להשתתף בפעילויות חברתיות במתחם בית הספר. ההשתתפות מותנית בהסכמת בית הספר. הסכמה כזו תתקבל בכל מקרה לגופו ולאחר קבלת הצהרה בכתב של ההורים כי ביטחו את הילד בביטוח תאונות אישיות.
- 3.16 הורים שאושר לילדם חינוך ביתי יודאו שהילד יקבל שירותי בריאות שהוא זכאי להם בתוקף תוק הבריאות הממלכתי, כגון חיסונים. האחריות להבטחת קבלת השירות היא על ההורים. עליהם לפנות אל לשכת הבריאות המחוזית באזור מגוריהם לקבלת המידע בנושא זה.
- 3.17 יובהר כי ביטוחים מכל סוג שהוא לגבי ילד שיאושר לו חינוך ביתי הם באחריות ההורים.
- 3.18 אישור הבקשה לחינוך ביתי אינו מחייב את משרד החינוך, או כל גורם ציבורי אחר, במימון תכנית הלימודים הביתית או בכל מימון אחר.

4. נספחים

נספח א בקשה לפטור מחוק לימוד חובה לשם חינוך במסגרת חינוך ביתי

תאריך _____

לכבוד _____

מר/גב' _____

מנהל/ת מחוז _____

שלום רב,

הנדון: בקשה לפטור מחוק לימוד חובה לשם חינוך במסגרת חינוך ביתי

אנו, הורי הילד/ה _____ ת"ז _____

מבקשים לפטור אותנו מקיום הוראות חוק לימוד חובה במוסד חינוך מוכר כמשמעו

בחוק לימוד חובה, התש"ט-1949, לשם חינוך במסגרת חינוך ביתי.

מצ"ב:

1. תצלום של תעודת הזהות שבה הילד רשום / אישור אפוסטרופסות על הילד
2. מסמך המפרט את הגישה החינוכית של ההורים
3. מסמך המפרט את תכנית הלימודים
4. מסמך המפרט את דרכי הלימוד
5. מסמך המפרט הישגים מצופים
6. מסמך המפרט דרכי הערכה.

בכבוד רב,

האם _____ ת"ז _____ חתימה _____

האב _____ ת"ז _____ חתימה _____

העתק: מנהל המחלקה לחינוך ברשות המקומית _____

נספח ב קווים מנחים להצגת תכניות לאישור חינוך ביתי

1. כללי

כשם שיש גישות שונות לחינוך במערכת החינוך הממוסדת, כך גם בחינוך ביתי. יש הורים שיעדיפו גישה המבוססת על מועדים קבועים ועל הוראה מסודרת, ואחרים יעדיפו גישה פורמאלית פחות, המגיבה להתפתחות הרצונות של הילד, להתעניינותו שלו ולצרכיו. תהיה גישת ההורים אשר תהיה, הקריטריון לאישור חינוך ביתי הוא אותו קריטריון: הבטחה שהילד נחשף לתחומי ידע שונים בהיקף של 55% לפחות מתחומי הידע בתכנית היסוד (הליבה) של משרד החינוך על פי מבנה האשכולות, ובלבד שילמד מיומנויות לשון (עברית או שפת אם אחרת), מתמטיקה ומיומנויות חברתיות. נוסף לכך ההורים והילד רשאים לבחור כל תחום ידע שהילד מגלה בו עניין.

כאשר הורים בוחרים בחינוך ביתי הם מקבלים על עצמם אחריות לתכנון, ליישום ולהערכה של לימודי ילדיהם ומצופה מהם להראות יכולת לתכנן ולטפק את צורכי החינוך של הילדים, להוכיח שסביבת הלמידה שלהם מאפשרת נגישות למרכזי לימוד כמו ספרייה, מוזיאונים ושימוש בטכנולוגיות, כולל טכנולוגיות מבוססות-מחשב.

2. אשכולות הלימוד כפי שהם מופיעים בתכנית היסוד (הליבה) במערכת החינוך בישראל

א. בחינוך הקדם-יסודי

- אשכול אמנויות: מוזיקה, אמנות חזותית, תיאטרון, מחול וקולנוע
- אשכול אוריינות וכישורי שפה
- אשכול כישורי חיים: בריאות, חינוך גופני, זהירות בדרכים, בטיחות
- מתמטיקה ומדעים

ב. בחינוך היסודי והעל-יסודי

- אשכול רוח וחברה: מולדת, חברה, אזרחות, היסטוריה, גיאוגרפיה
- אשכול מתמטיקה ומדעים: מתמטיקה, טבע, טכנולוגיה ומדעים
- אשכול אוריינות וכישורי שפה
- אשכול מיומנויות הגוף

- **אשכול אמנויות:** מוזיקה, אמנות פלסטית, תיאטרון, מחול, תקשורת, קולנוע וטלוויזיה
- **אשכול כישורי חיים:** אורח החיים במדינה יהודית ודמוקרטית, איכות החיים ושימור הסביבה, כישורי חיים, בטיחות וזהירות בדרכים ובריאות
- **אשכול מיומנויות וערכים:** אוריינות תרבות ולשון, אוריינות אנליטית ומידענית, אוריינות כמותית, אוריינות אסתטית, מודעות לבריאות, אוריינות אישית ובין-אישית, אוריינות חברתית, כבוד האדם, סקרנות, יצירתיות, יעילות, דיוק, יושר, חשיבה עצמאית, מודעות עצמית, הגינות, אסתטיקה, אתיקה, מוסריות ואחריות הדדית, מסוגלות, צדק חברתי, דו-קיום וסובלנות.

3. התכנית שיש להציג תכלול –

- מתן הזדמנות מתאימה להתנסות פרקטית וליישום תיאוריות;
- מתן הזדמנות מתאימה לרכישת מיומנויות בשפת האם;
- מתן הזדמנויות מתאימות לילד להתייחס באופן נאות לקבוצת בני הגיל ולאחרים ולשתף עמם פעולה;
- מתן הזדמנויות המאפשרות לילד לפתח ערכים ביחס לחיים בחברה דמוקרטית;
- מתן הזדמנויות לפיתוח כישורי הילד בפתרון בעיות, בניתוח, בסנתזה, בקומוניקציה, באיסוף מידע, בחקירה, ברפלקציה ובשימוש בטווח של טכנולוגיות, כולל טכנולוגיות מבוססות-מחשב.

4. ביקור במקום שמתקיימים בו הלימודים

- אישור בקשה לחינוך מותנה בביקור של המפקח הרפרנט או נציגו, הרשאים לצרף לביקור חברי ועדה נוספים, במקום שבו הלימודים מתקיימים ובקיום שיחה עם ההורים ועם הילד (בנוכחות ההורים או בלעדיהם) כפי שיתואם עם ההורים.
- מטרת הביקור לתת הזדמנות להורים להראות מה הילד יודע ומה הם הישגיו עד אותו זמן ולתאר את הצעדים שיינקטו כדי לכסות תחומים שיש צורך להקדיש להם תשומת לב נוספת וכן כדי להעלות נושאים שההורים מבקשים לדון בהם.
- בעת הביקור יידונו אלמנטים המתייחסים לאיכות החינוך שיינתן כמפורט להלן:
- הגישה החינוכית של ההורים וכיצד באים בה לידי ביטוי הקווים המנחים שצוינו לעיל

- הזמן המוקדש ללמידה
- סביבת הלמידה
- הנגישות לעזרים מאפשרי למידה: ספרים, חוברות, מחשב, אינטרנט וכו'
- קיומה של תכנית הערכה מתאימה ללמידה, להתנסויות ולהתקדמותו של הילד.

5. דוגמאות להצגת תכנית לימודים

הדוגמאות שלהלן הן הצעות בלבד ואינן מתיימרות להקיף את כל הדרכים להגשת תכנית חינוכית. הדוגמאות מיועדת להציג דרכים שבהן אפשר להכין תכנית התואמת את הדרישות. המפקחים ישקלו ויאפשרו גם דרכי הצגה אחרות. יובהר כי על התכנית החינוכית להתאים לרמת ידיעותיו של הילד.

דוגמה 1

- נושא הלימוד: קשר עם אחרים
- משך הלימוד: 1-2 שנים, שעה אחת בשבוע.

המטרות העיקריות

- לזהות תכונות חיוביות באחרים
- לבטא צרכים ורגשות כיאות
- לזהות כללי התנהגות מחייבים ואחריות כלפי אחרים
- לעבוד יחד עם אחרים.

האסטרטגיות

- לחקור דימיון ושוני בין בני המשפחה וחברים
- לחקור תכונות גופניות, דברים שאוהבים, דברים שאין אוהבים ויכולות של הילד ושל אחרים
- לזהות מטלות שיש לבצע בתוך המשפחה
- לנתח תפקידים המבוצעים על ידי קבוצות שונות
- לפרט דרכים לבקשת עזרה במצבים שונים
- להתאמן בפרוצדורות למשא ומתן

- להציע דרכי פעולה ביחס לטווח של תרחישים בין-אישיים
- להציע מפגשים עם אחרים למשחקי חברה.

מקורות

- אלבומי תמונות
- לוח משימות (תפקידים) משפחתי
- כרטיסי תרחישים
- ספרים שבהם משחקי חברה.

דוגמה 2

- תחום הלימוד : מדע וטכנולוגיה
- נושא הלימוד : תחבורה
- שנות הלימוד : השלישית והרביעית.

מדע וטכנולוגיה

בשנה זו מטרתנו לפתח את הבנת (שם הילד/ה) _____ בטכנולוגיה בחיי היום-יום שלנו. זאת נעשה על ידי לימוד הסביבה הבנויה, איסוף אינפורמציה, לימוד דרכי קומוניקציה ובחינת תופעות פיזיקליות ומוצרים ושירותים כפי שהם מתייחסים לתחבורה. הנושאים ייחקרו באמצעות יישומים מעשיים ותצפית תוך שימוש בטקסטים, באינטרנט ובראיונות.

התוכן

- מפת דרכים
- העברת מים
- מנועים
- מכונות כרטיסים
- לוח זמנים
- אפשרויות לניהול תחבורה
- ביטחון ובטיחות.

התנסויות לימודיות

- חקירה של דרכי התחבורה ביישוב
- חקירת האופן שבו גלגלי שיניים והילוכים ברכב גורמים להנעה
- עיצוב דגמים של אמצעי תעבורה
- התנסות עם דברים צפים
- חקירת המאפיינים של אמצעי התעבורה המקומיים
- בניית מודל לפיקוח על התחבורה
- הכנת תרשים למעבר בטוח להולכי רגל מהבית לאתרים שונים ביישוב
- יציאה לטיול בתחבורה ציבורית בהתאם ללוח זמנים, כולל קניית כרטיסים
- רכיבה בטוחה ובטיחותית על אופניים.

המקורות

- ספרות ופרסומים של מינהל התעבורה, כולל האתר שלהם באינטרנט
- ספרי לימוד ועיון מהספרייה הציבורית/מספריית בית הספר
- מחשבים
- חומרי בנייה.

הערכת הלמידה ותוצריה

יש הרבה אסטרטגיות שאפשר להשתמש בהן להערכה. ההורים יציעו דרך שתצביע על הישגי הילד ועל התקדמותו.

דוגמאות לדרכי הערכה

- צפייה בילד ותיעוד הישגיו בעת התרחשותם
 - מיפוי ההתקדמות באמצעות איסוף דוגמאות מעבודות הילד במשך תקופת זמן
 - תיעוד מטלות המצביעות על הבנה ועל למידת תהליך בכמה פרויקטים שעשה הילד
 - מבחני עט ונייר.
- ההורים רשאים להציע דרכי הערכה אחרות.